

คดียาเสพติด: การป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังเรือนจำกลางเชียงราย

DRUG-RELATED CASES: PREVENTION OF RECIDIVISM AMONG INMATES AT CHIANG RAI CENTRAL PRISON

นางวันฉกรรณ มะโนวัง และปรีชา วงศ์ทิพย์

กรมราชทัณฑ์

Mrs. Wanatchaporn Manowang, and Preecha Wongthip

Department of Corrections

E-mail: Chompu_mamaew18@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาลักษณะของคดียาเสพติด และการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังเรือนจำกลางเชียงราย 2) เพื่อวิเคราะห์คดียาเสพติดในการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังเรือนจำกลางเชียงราย 3) เพื่อนำเสนอแนวทางเกี่ยวกับคดียาเสพติดเพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังเรือนจำกลางเชียงราย คณะผู้วิจัยได้กำหนดใช้วิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methodology Research) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ ด้วยแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 365 คน และการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้เกี่ยวข้อง 6 คน สำหรับอธิบายผลการวิจัย ผลการวิจัยพบว่า

1. การศึกษาลักษณะของคดียาเสพติด และการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังเรือนจำกลางเชียงราย พบว่า การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้กระทำผิด พัฒนาความเข้าใจและกำลังใจจากครอบครัว ติดตามผลในระยะแรกผ่านปัจจัยด้านครอบครัว เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม พร้อมสร้างแบบจำลองการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ และพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมทักษะและส่งเสริมการทำงาน

2. การวิเคราะห์คดียาเสพติดในการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังเรือนจำกลางเชียงราย พบว่า ผลการวิจัยในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (3.29) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านแล้วพบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจมีระดับมากที่สุด (3.42) และรองลงมา คือ ด้านสังคม (3.41) และน้อยที่สุด คือ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม (3.10) ตามลำดับ

3. นำเสนอแนวทางเกี่ยวกับคดียาเสพติดเพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังเรือนจำกลางเชียงราย พบว่า การเรียงลำดับการให้ข้อเสนอแนะ มีดังต่อไปนี้ ลำดับที่ 1 ควรมีการตรวจสอบและจัดแหล่งซื้อขายยาเสพติดให้โทษ มีการให้ความเห็นมากที่สุด ลำดับที่ 2 ควรมีการให้ความรู้เรื่อง ยา

เสพติดให้โทษกับคนในชุมชน มีการให้ลำดับรองลงมา และ ลำดับที่ 3 ควรมีการจัดสภาพแวดล้อมที่ดี อยู่ในลำดับที่น้อยที่สุด

คำสำคัญ: คดียาเสพติด, ผู้ต้องขังเรือนจำ, การป้องกันการกระทำผิดซ้ำ

Abstract

This research aimed to: Study the characteristics of drug-related cases and recidivism prevention for inmates at Chiang Rai Central Prison. Analyze drug-related cases in preventing recidivism among inmates at Chiang Rai Central Prison. Propose guidelines for addressing drug-related cases to prevent recidivism among inmates at Chiang Rai Central Prison. The research employed a mixed-methodology approach, including: Quantitative research using questionnaires with a sample group of 365 participants. Qualitative research through in-depth interviews with 6 relevant individuals to explain the findings. Key Findings:

1.Characteristics of Drug-Related Cases and Recidivism Prevention

Effective prevention involves encouraging offender participation, fostering understanding and support from families, and monitoring initial reintegration outcomes based on family, economic, social, and environmental factors. Development of a prevention model and training programs to enhance skills and promote employment opportunities is recommended.

2.Analysis of Drug-Related Cases in Recidivism Prevention Overall results indicated a moderate level (mean = 3.29). Among factors, economic factors ranked the highest (mean = 3.42), followed by social factors (mean = 3.41), and environmental factors ranked the lowest (mean = 3.10).

3.Proposed Guidelines for Drug-Related Cases in Recidivism Prevention Priority

1: Monitor and eliminate sources of illicit drug trade—this received the highest level of support. Priority 2: Educate communities about the dangers of illicit drugs—ranked second. Priority 3: Improve environmental conditions—ranked the lowest priority.

Keywords: Drug-Related Cases, Prison Inmates, Recidivism Prevention

บทนำ

ประเทศไทยมีปัญหาอาชญากรรมยาเสพติด ที่เลวร้ายที่สุดแห่งหนึ่งของโลก โดยนักโทษส่วนใหญ่ (ประมาณ 80%) เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมยาเสพติด การที่ประเทศไทยมีจำนวนผู้กระทำผิดด้านยาเสพติดอย่างไม่สมส่วนก็สะท้อนให้เห็นการบังคับใช้กฎหมายยาเสพติดเป็นปัญหาสำคัญที่ไม่สามารถแยกแยะระหว่างผู้กระทำความผิดร้ายแรงและผู้กระทำผิดที่ไม่ร้ายแรง เช่น ผู้ใช้ยาและผู้ค้ายา

แม้ว่าความรุนแรงของความผิดจะแตกต่างกันไป ดังนั้นกฎหมายต่อต้านยาเสพติดฉบับใหม่จึงมีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยแก้ไขปัญหานี้ ตัวอย่างเช่น การปรับข้อสันนิษฐานว่ามีความผิดมีสมมติฐานที่แข็งแกร่งมากก่อนหน้านี้ ผู้คนคิดว่าการมียาหมายถึงการมียา การขายในทุกกรณีได้รับการแก้ไขในภายหลังในปี 2560 โดยตั้งข้อหาตามปริมาณยาที่ครอบครอง โดยพื้นฐานแล้วหากมีการถือครองเกินกว่าจำนวนที่กำหนด จะถือเป็นทรัพย์สินสำหรับขาย แต่นั่นก็ยังไม่ช่วยแก้ปัญหาประชากรนักโทษได้ ส่งผลให้กฎหมายต่อต้านยาเสพติดฉบับล่าสุดไม่ได้วัดกันเป็นตัวเลขอีกต่อไป (วงศ์พันธ์ อมรินทร์เทวา, 2567: ออนไลน์)

การแพร่ระบาดของยาเสพติดในประเทศไทยมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และแพร่ระบาดเข้าไปในทุกสถาบันของสังคมทุกเพศทุกวัย ไม่ว่าจะเป็นครอบครัว ชุมชน ทั้งในเขตเมืองและชนบท รวมถึงกลุ่มนักเรียน นักศึกษา จนเป็นปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่พบเห็นได้ทั่วไปในสังคม ประกอบกับปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดและแพร่กระจายของยาเสพติดยังดำรงอยู่และขยายตัวอย่างต่อเนื่อง เช่น ปัญหาเชิงโครงสร้างทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมตลอดจนแห่งอบายมุข เช่น สถานบริการ และสถานบันเทิงเรีงรมย์ต่างๆ ส่งผลอย่างกว้างขวางทั้งต่อตัวบุคคลและสังคมโดยรวม โดยเฉพาะ กระตุ้นต่อพัฒนาการ ทางร่างกาย จิตประสาทและทำลายสมองของเยาวชนและแรงงานที่เป็นพลังที่สำคัญในอนาคต ที่เป็นยุคเศรษฐกิจใหม่ที่ต้องการสติปัญญา ความรู้เป็นฐานในการพัฒนา ส่งผลกระทบต่อ ความอบอุ่น ความเข้มแข็งของครอบครัว ชุมชน ความสงบสุขของสังคม ตลอดจนกระทบถึงชื่อเสียงและเกียรติภูมิของประเทศไทย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2542: ก) คติยาเสพติดจึงถือเป็นปัญหาสังคมที่ร้ายแรง สังคมไทยยังคงดำเนินมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมยาเสพติด เช่น พระราชบัญญัติยาเสพติด พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันผู้กระทำความผิด พระราชบัญญัติฟื้นฟูผู้ติดยา พ.ศ. 2545 และพระราชบัญญัติยาเสพติด (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 ซึ่งเพิ่มบทลงโทษสำหรับผู้กระทำผิดที่ผลิต นำเข้า ส่งออก ขาย หรือมีไว้เพื่อขาย ศาลกำหนดให้มีโทษจำคุกและปรับเป็นเงินหลายล้านบาทเสมอ และพระราชกฤษฎีกาวิธีพิจารณาความผิดยาเสพติด พ.ศ. 2550 เป็นต้น ก็ยังไม่สามารถจัดปัญหาความผิดยาเสพติดในสังคมไทยได้อย่างแท้จริง (สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์ และคณะ, 2558: 1) ถือว่ายาเสพติดถือเป็นปัญหาสำคัญอย่างหนึ่งของประเทศไทยที่ทำลายซึ่งทรัพยากรมนุษย์และทำลายความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติ แต่เมื่อพิจารณาการกำหนดโทษผู้กระทำผิดเกี่ยวกับคดียาเสพติดในปัจจุบัน มุ่งเน้นนโยบายปราบปรามที่มีความรุนแรง การกำหนดโทษผู้กระทำผิดที่มุ่งเน้นการข่มขู่เพียงอย่างเดียว เห็นได้จากตัวบทกฎหมายที่มีการกำหนดโทษประหารชีวิต หรือโทษจำคุกที่มีระยะเวลายาวนาน และแนวคำพิพากษาของศาลที่ลงโทษผู้กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดก็ค่อนข้างรุนแรง รวมทั้งการกำหนดโทษผู้กระทำผิดในคดียาเสพติดฐานผลิต ของไทยที่ลงโทษตามประเภทของยาเสพติดยังไม่สอดคล้องกับหลักการกำหนดโทษที่ได้สัดส่วนให้เหมาะสมกับผู้กระทำ ความผิดแต่ละบุคคล ตามหลักการสากลของนานาประเทศ และเพื่อให้เกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้นจึงควรทำการศึกษาถึงแนวคิดทฤษฎีทางอาชญากรรมมีแนวคิดว่าการกระทำความผิดทางอาญา คือ

อาชญากรรมและในส่วนของผู้กระทำความผิดคือ อาชญากร ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัฒนธรรม การยอมรับตามค่านิยมและความเชื่อถือ หรือประวัติศาสตร์ในความเชื่อและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน (นวลจันทร์ ทศนชัยกุล, 2549: 34)

ขณะนี้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ถูกจับกุมแล้ว อาชญากรรมด้านยาเสพติดมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยผู้กระทำความผิดบางรายเคยถูกจำคุกและถูกส่งตัวกลับมาแล้ว การกระทำความผิดซ้ำและปัญหานักโทษที่กลับมาก่ออาชญากรรมแบบเดิมหลังได้รับการปล่อยตัวจากเรือนจำ นี่เป็นปัญหาที่มีมายาวนานในสังคมไทยและเป็นสาเหตุสำคัญของการกระทำความผิดซ้ำหลังเรือนจำ เกิดจากการที่คนไม่ยอมรับในสังคม การไม่ให้โอกาสนักโทษหนีคุกและไม่มีการจ้างงานหลังปล่อยตัวทำให้รู้สึกไร้ค่า การไม่มีที่ยืนในสังคมหมายความว่าเขาทำผิดพลาดซ้ำแล้วซ้ำอีก ประเทศที่กลายเป็นกระแสแนวตั้งเดิมจะต้องใช้เงินจำนวนมหาศาลเพื่อดูแลนักโทษในเรือนจำจำนวนเพิ่มขึ้นทุกวัน ปัญหาที่นำไปสู่ความแออัดยัดเยียดในเรือนจำและเจ้าหน้าที่ไม่ได้รับการดูแลอย่างทั่วถึง กรมราชทัณฑ์ การดำเนินคดีผู้กระทำความผิดตามคำตัดสินของศาล ซึ่งงานราชทัณฑ์ไม่จำกัดเพียงการควบคุมนักโทษไม่ให้หลบหนี แต่ยังมีหน้าที่แก้ไขและพัฒนาพฤติกรรมของผู้ต้องขังด้วย ความรับผิดชอบตนเอง ในปี 2561 ประชากรเรือนจำของไทยอยู่ในอันดับที่ 6 ของโลกและอันดับ 3 ในเอเชีย ตามหลังจีน (ประชากร 1.4 พันล้านคน) และอินเดีย (ประชากรเรือนจำ 1.3 พันล้านคนในปี 2562) กรมราชทัณฑ์รายงานว่า มีผู้ถูกควบคุมตัวทั่วประเทศ 382,895 ราย เป็นชาย 332,751 ราย และหญิง 50,144 ราย และจำนวนผู้ต้องขังมีเพิ่มมากขึ้น เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 1960 ถึง 2018 จาก 19,650 เป็นมากกว่า 300,000 เนื่องด้วยสัดส่วนของผู้ต้องขังต่อประชากรมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยจาก 72 คนในปี 2503 เพิ่มเป็น 526 คนต่อประชากร 100,000 คนในปี 2561 ส่งผลให้เรือนจำมีสภาพแออัดและเป็นภาระต่องบประมาณของรัฐที่เพิ่มขึ้น โดยเฉลี่ยค่าใช้จ่ายสำหรับนักโทษแต่ละคนต่อปีอยู่ที่ 21,000 บาท และงบประมาณสำหรับกรมราชทัณฑ์สูงถึง 12,141 ล้านบาทต่อปี นอกจากนี้ ร้อยละ 76 ของผู้ต้องราชทัณฑ์มีคดีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด และเมื่อผู้ต้องราชทัณฑ์พ้นโทษแล้ว พบว่ามีอัตราการกระทำความผิดซ้ำและถูกส่งกลับเข้าเรือนจำ โดยภายใน 1 ปี มีร้อยละ 15 ที่กลับเข้าไป ภายใน 2 ปี ร้อยละ 25 และภายใน 3 ปี ร้อยละ 33 ของผู้พ้นโทษทั้งหมดในช่วงปี 2556 - 2560 ซึ่งหนึ่งในสาเหตุหลักคือการไม่สามารถหางานทำได้ (กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม, 2561: 1.)

คดียาเสพติด: การป้องกันการกระทำความผิดซ้ำของผู้ต้องขังเรือนจำกลางเชียงใหม่ เป็นการศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหามุขการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ในฐานะที่ผู้ศึกษาเป็นเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ได้ปฏิบัติหน้าที่ในการควบคุม แก้ไข พันฟู และพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขัง เรือนจำกลางเชียงใหม่ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจเป็นอย่างยิ่งที่จะศึกษาถึงคดียาเสพติด: การป้องกันการกระทำความผิดซ้ำของผู้ต้องขังเรือนจำกลางเชียงใหม่ ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์สำหรับกรมราชทัณฑ์ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะของคดียาเสพติด และการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังเรือนจำกลางเชียงราย
2. เพื่อวิเคราะห์คดียาเสพติดในการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังเรือนจำกลางเชียงราย
3. เพื่อนำเสนอแนวทางเกี่ยวกับคดียาเสพติดเพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังเรือนจำกลางเชียงราย

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยเรื่อง “คดียาเสพติด: การป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังเรือนจำกลางเชียงราย” ผู้ศึกษาได้เตรียมแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

1. แนวคิดเกี่ยวกับอาชญากรรม

การกระทำความผิดหรืออาชญากรรมที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน ไปเป็นที่ยอมรับของนักวิชาการว่ามีความเป็นมาหรือมีที่มาจากสาเหตุหรือปัจจัยหลายประการรวมกัน โดยไม่ใช่สาเหตุหรือปัจจัยอย่างหนึ่งอย่างใด เพียงอย่างเดียวเป็นหลักในการก่อเกิดการกระทำความผิดหรืออาชญากรรม ดังนั้น แนวความคิดของนักวิชาการทั้งหลายจึงมักให้เหตุผลหรืออธิบายสาเหตุหรือปัจจัยการก่อเกิดการกระทำความผิดตามแนวความคิดหรือความรู้ประสบการณ์ในศาสตร์ของตน เป็นหลัก เช่น นักเศรษฐศาสตร์ให้เหตุผลว่าการก่อเกิดความผิดเกิดจากความยากจนเป็นหลัก นักจิตวิทยาเห็นว่าสาเหตุหลักมักมาจากทางด้านจิตใจ ส่วนนักชีววิทยาและกายภาพรวมทั้งจิตแพทย์ก็ให้เหตุผลว่าสาเหตุมาจากพันธุกรรมและความบกพร่องทางพันธุกรรมหรือทางร่างกายเป็นหลัก (ปกรณ ฌณิก, 2553: 144-195) ด้วยเหตุนี้จึงอาจกล่าวได้ว่า การกระทำความผิดหรืออาชญากรรมเกิดจากสาเหตุหรือปัจจัยหลักใหญ่ได้ 2 ประการด้วยกัน กล่าวคือ สาเหตุภายใน อันได้แก่ สาเหตุทางด้านชีววิทยา (ชีวกายภาพ) และสาเหตุทางด้านจิตวิทยา (จิตใจ) และสาเหตุภายนอก ได้แก่ สาเหตุทางด้านสังคม

ตามที่กล่าวมา นักวิชาการส่วนใหญ่เห็นว่าการกระทำความผิดเกิดขึ้นจากสาเหตุหรือปัจจัยหลาย ๆ อย่างมารวมกัน ดังนั้น นักอาชญาวิทยา ผู้ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับสาเหตุการก่อเกิด การกระทำความผิดหรืออาชญากรรมเป็นหลัก ส่วนใหญ่วิเคราะห์ว่า สาเหตุในการก่อเกิดการกระทำความผิดมิใช่เพียงสาเหตุเดียวแต่ต้องประกอบด้วยสาเหตุหรือปัจจัยสองหรือสามประการแล้วแต่กรณี นอกจากนั้นสาเหตุหรือ ปัจจัยเหล่านี้จะต้องมีความสัมพันธ์และมีขั้นตอนในการผลักดันให้เกิดการกระทำความผิดหรืออาชญากรรมขึ้น

กระบวนการและความสัมพันธ์ของสาเหตุหรือปัจจัยที่ทำให้เกิดการกระทำความผิดประกอบด้วยปัจจัยทางกายภาพหรือปัจจัยทางด้านสังคม และปัจจัยทางจิตใจ ปัจจัยทั้งสองจะต้องสัมพันธ์และมีการผลักดันกันให้เกิดการกระทำความผิด กล่าวคือ ปัจจัยทางกายภาพหรือปัจจัยทาง

สังคมเพียงประการเดียวไม่ใช่สาเหตุในการก่อเกิดการกระทำความผิดเสมอไปจะต้องมีการผลักดันหรือได้รับอิทธิพลจากปัจจัยทางจิตใจด้วย เช่น บุคคลที่บกพร่องทางร่างกาย มีปัญหา ด้านครอบครัว สภาพแวดล้อมไม่ดี ฐานะยากจน เป็นต้น บุคคลเหล่านี้มิใช่ว่าจะต้องก่อเกิดการกระทำความผิดหรืออาชญากรรมเสมอไป จะต้องได้การผลักดันหรืออิทธิพลจากปัจจัยทางด้านจิตใจ ทำให้เกิดขบวนการเปลี่ยนแปลงสภาพจิต คือ ความรู้สึกผิดชอบชั่วดี สติยั้งยังของบุคคลว่าจะเข้มแข็งมากน้อยเพียงใด ถ้ามีมากก็จะไม่ก่อเกิดการกระทำความผิดแต่ถ้ามีน้อยหรือ มีไม่เพียงพอก็จะก่อให้เกิดการกระทำความผิดขึ้นจากสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมโดยเชื่อว่าอาชญากรรมเกิดจากการที่อาชญากร ได้เข้าไปอยู่ในสถานที่ และมีโอกาส เลือกเหยื่อที่เหมาะสม หากมีโอกาสนี้จะลงมือประกอบอาชญากรรมประทุษร้ายต่อทรัพย์สินหรือชีวิตร่างกายและเพศโดยเหยื่อมีโอกาสถูกประทุษร้าย ได้ทุกสถานที่และเวลา นอกจากนี้อาชญากรก็จะมีเส้นทางไปมาเหมือนเหยื่อ หรือบุคคลทั่วไป แต่อาชญากรจำนวนมากจะไม่ลงมือประกอบอาชญากรรมในสถานที่ที่ตนเองไม่คุ้นเคยหรือไม่เคยไปมาก่อน อาชญากรมีแนวโน้มจะประกอบอาชญากรรมในบริเวณที่ตนเองคุ้นเคย เนื่องจากเห็นว่ามีโอกาสที่จะหลบหนีได้หรือมีความมั่นคงทางด้านจิตใจ ดังนั้นทฤษฎีรูปแบบอาชญากรรม จึงเห็นว่าสถานที่เกิดเหตุเป็นปัจจัย สำคัญในการประกอบอาชญากรรม โดยทฤษฎีรูปแบบอาชญากรรมจะอธิบายสาเหตุการกระทำผิดโดยใช้ปัจจัยที่ สำคัญ 3 ประการ ได้แก่ (ประเทือง ธนิยผล, 2556: 72)

ประการที่ 1 Node หมายถึง สถานที่ที่คนเดินทางและเดินทางไปถึงที่เหล่านี้ทำให้เกิดการกระทำผิด ทั้ง ในตัวสถานที่และบริเวณใกล้เคียง

ประการที่ 2 Paths หมายถึง บริเวณที่อาชญากรหรือผู้กระทำความผิดเห็นว่าเป็นสถานที่เหมาะสมที่จะลงมือประกอบอาชญากรรมและตัดสินใจที่ประกอบอาชญากรรม

ประการที่ 3 Edges หมายถึง เขตแดนของบริเวณสถานที่ที่บุคคลอาศัยทำงาน ท่องเที่ยวหรือไปเที่ยว พักผ่อนหย่อนใจซึ่งอาชญากรรมบางประเภทจะเกิดขึ้นในบริเวณเขตแดนนี้

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับจิตอาสา

ปัญหาเสพติดในประเทศไทยเป็นปัญหาที่มีมาอย่างยาวนาน และถือเป็นเรื่องสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อสังคมโดยรวม รวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดโดยตรง จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเร่งแก้ไขและปราบปรามให้หมดสิ้นไปจากสังคม ในปี 2539 การแพร่ระบาดของยาเสพติดในประเทศไทยมีความรุนแรงมาก โดยเฉพาะเมทแอมเฟตามีน หรือที่รู้จักกันในชื่อ “ยาบ้า” หรือ “ยาขยัน” ซึ่งได้รับความนิยมในกลุ่มผู้ใช้แรงงาน นักเรียน และนักศึกษา เนื่องจากเมื่อเสพในระยะแรกจะทำให้ร่างกายตื่นตัว สามารถทำงานหรือเรียนได้มากกว่าปกติ แต่หากเสพต่อเนื่องในระยะยาว จะส่งผลกระทบต่อระบบประสาท ทำให้เกิดโรคจิตแบบหวาดระแวงและคลุ้มคลั่ง ซึ่งมีข่าวให้เห็นอยู่บ่อยครั้งเกี่ยวกับผู้ที่เสพยาบ้าคลุ้มคลั่งและจับประชาชนเป็นตัวประกัน ด้วยเหตุนี้ ภาครัฐจึงให้ความสำคัญในการปราบปรามยาเสพติดชนิดนี้อย่างจริงจัง โดยมีการเปลี่ยนชื่อจาก “ยาบ้า” เป็น “ยาบ้า” เพื่อให้ประชาชนตระหนักถึงอันตรายของยาบ้า และได้มีการปรับสถานะของยาเสพติดกลุ่มแอมเฟตามีนจากวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิต

ประกาศประเภท 2 ตามพระราชบัญญัติวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท พ.ศ. 2518 เป็นยาเสพติดให้โทษ (ราชกิจจานุเบกษา 2539: 8-10) และ จากข้อมูลของงานทะเบียนประวัติผู้ต้องขัง ฝ่ายทัณฑปฏิบัติ เรือนจำกลางเชียงราย พบว่ามีผู้ต้องขังในคดี พ.ร.บ.ยาเสพติดที่กระทำผิดซ้ำในแต่ละปีมีจำนวนมาก แม้ว่าจะมีการพระราชทานอภัยโทษ แต่ก็ไม่สามารถทำให้ผู้พ้นโทษบางส่วนเกิดความสำนึกผิดและกลับตัวเป็นคนดีได้ นอกจากนี้ ผู้ที่กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดบางรายยังมีพฤติกรรมทั้งเป็นผู้จำหน่ายและผู้เสพ เมื่อครบกำหนดโทษก็กลับไปกระทำผิดซ้ำอีก โดยบางรายมีการกระทำผิดซ้ำมากกว่า 2 ครั้ง ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่านโยบายในการแก้ไขปัญหามุ่งหวังให้ผู้ต้องขังกลับตัวเป็นคนดีและไม่หวนกลับไปกระทำผิดนั้น ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร นอกจากนี้ ยังเป็นการสร้างภาระให้กับภาครัฐในการจัดสรรงบประมาณเพื่อดูแลผู้ต้องขังในเรือนจำ ซึ่งมีค่าใช้จ่ายสูง ปัจจุบันเรือนจำกลางเชียงรายมีผู้ต้องขังเด็ดขาดที่กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดจำนวน 157 ราย

3. ทฤษฎีราชทัณฑ์ที่เชื่อมโยงกับการกระทำผิดซ้ำ

งานราชทัณฑ์เป็นสาขาวิชาที่ต้องอาศัยความรู้จากหลายศาสตร์เพื่ออธิบายแนวทางการจัดการกับผู้กระทำผิด โดยมีทฤษฎีพื้นฐานที่ชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ในการลงโทษหรือการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด ซึ่งจะเป็นแนวทางในการกำหนดวิธีการจัดการกับผู้กระทำผิดในอนาคต ทฤษฎีการราชทัณฑ์เป็นแนวคิดและหลักปรัชญาที่ใช้ในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด โดยอธิบายเหตุผลที่สังคมต้องลงโทษผู้กระทำผิด และแสดงถึงความเชื่อเกี่ยวกับสาเหตุของการกระทำความผิด เช่น หากเชื่อว่าผู้กระทำผิดเกิดจากสภาพแวดล้อมและขาดโอกาสทางสังคม การจัดการกับผู้กระทำผิดจะเน้นการอบรมและแก้ไขมากกว่าการลงโทษเพื่อสร้างความกลัว แต่หากเชื่อว่าผู้กระทำผิดเกิดจากการไม่เกรงกลัวกฎหมาย การจัดการจะต้องเด็ดขาดเพื่อสร้างความเกรงกลัวและป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำผิดอีกในอนาคตทฤษฎีการราชทัณฑ์ที่ปรากฏชัดในปัจจุบันสามารถแบ่งออกได้ 4 ทฤษฎี ดังนี้

ทฤษฎีการลงโทษเพื่อการแก้แค้นทดแทน (Retribution Theory) เป็นทฤษฎีที่มีวัตถุประสงค์ในการลงโทษที่มีมาอย่างยาวนาน โดยการลงโทษในรูปแบบนี้มีลักษณะที่รุนแรงและป่าเถื่อน เช่น การตัดอวัยวะ การเฆี่ยนตี การทรมาน และการประหารชีวิต การลงโทษเพื่อการแก้แค้นทดแทนนี้สอดคล้องกับความรู้สึกของผู้เสียหายและประชาชนทั่วไปที่ต้องการเห็นผู้กระทำผิดได้รับผลร้ายเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ยังเป็นการลงโทษที่มีเป้าหมายเพื่อชดเชยและให้ความยุติธรรมตามความผิดที่เกิดขึ้นอีกด้วย

ทฤษฎีการลงโทษเพื่อข่มขวัญยับยั้ง (Deterrence Theory) เชื่อว่าการกระทำผิดเกิดขึ้นจากความไม่เกรงกลัวต่อกฎหมายหรือการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่เข้มงวด เนื่องจากมนุษย์มีเหตุผลและมีอิสระในการเลือกทำหรือไม่ทำสิ่งใด การลงโทษจึงมีความจำเป็นเพื่อป้องกันการกระทำผิด โดยการทำให้ผู้กระทำผิดตระหนักถึงผลที่ตามมาซึ่งจะนำมาซึ่งความเจ็บปวดและไม่ก่อให้เกิดผลดี ดังนั้น หากมนุษย์รู้สึกถึงความเจ็บปวดจากการกระทำผิดมากกว่าความพอใจที่ได้รับ พวกเขาจะมีแนวโน้มที่จะหลีกเลี่ยงการกระทำผิดนั้นในอนาคตทฤษฎี

ทฤษฎีการลงโทษเพื่อป้องกันการกระทำความผิด (Incapacitation Theory) มีเป้าหมายหลักในการปกป้องสังคมโดยการลดโอกาสในการกระทำความผิด โดยมีแนวคิดที่ว่าอาชญากรรมจะไม่เกิดขึ้นหากไม่มีอาชญากร หรือหากอาชญากรไม่มีโอกาสในการกระทำความผิด การลงโทษในลักษณะนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ โดยการทำให้อาชญากรไม่สามารถกระทำความผิดได้อีก ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับการลงโทษที่มุ่งหวังให้เกิดความกลัวและยับยั้งการกระทำความผิด แต่การลงโทษเพื่อการตัดโอกาสนั้นเน้นไปที่การป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำความผิดขึ้นอีกในอนาคต

ทฤษฎีการลงโทษเพื่อฟื้นฟูผู้กระทำความผิด (Rehabilitation Theory) เป็นแนวคิดที่เชื่อว่าการกระทำของมนุษย์ไม่ได้เกิดจากเจตจำนงอิสระ แต่ถูกกำหนดโดยปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพของพวกเขา ซึ่งรวมถึงปัจจัยทางจิตวิทยา ชีววิทยา และสิ่งแวดล้อมทางสังคม เมื่อมนุษย์มีบุคลิกภาพที่บกพร่อง อาจนำไปสู่การกระทำความผิดได้ ดังนั้น การลงโทษจึงไม่ควรมุ่งเน้นที่การลงโทษเพียงอย่างเดียว แต่ควรพิจารณาสาเหตุที่ทำให้เกิดการกระทำความผิด และมุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาที่ต้นเหตุ ส่งเสริมให้โอกาสแก่ผู้กระทำความผิดในการกลับตัวและปรับปรุงพฤติกรรม เพื่อไม่ให้พวกเขาถลำลึกไปสู่การกระทำความผิดซ้ำ โดยการหลีกเลี่ยงการลงโทษที่อาจทำลายศักยภาพในการกลับสู่สังคม เช่น การใช้มาตรการที่ไม่ทำให้เกิดรอยมลทิน การรอลงอาญา การใช้โทษปรับ หรือการใช้มาตรการในชุมชน เพื่อให้ผู้กระทำความผิดสามารถเรียนรู้และปรับปรุงตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ. (นัทธิ จิตสว่าง, ม.ป.ป)

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ที่ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ “คดียาเสพติด: การป้องกันการกระทำความผิดซ้ำของผู้ต้องขังเรือนจำกลางเชียงใหม่” เพื่อประมวลองค์ความรู้สร้างกรอบแนวคิดการวิจัยและการเก็บข้อมูล ประกอบด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) กับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ และทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ที่เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire)

1. การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

ผู้วิจัยได้กำหนดใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องในการให้ข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยจัดกลุ่มข้อมูลของการสัมภาษณ์ที่กำหนดไว้ (Data Grouping) และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาประกอบบริบท (Content Analysis Technic)

2. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research)

การสอบถามความคิดเห็นจากการตอบแบบสอบถามของประชากร เกี่ยวกับคดียาเสพติด: การป้องกันการกระทำความผิดซ้ำของผู้ต้องขังเรือนจำกลางเชียงใหม่ ใช้สถิติการวิเคราะห์ คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การสุ่มตัวอย่างจากผู้ต้องขังคดียาเสพติด

ของเรือนจำกลางเชียงใหม่ จำนวน 4,104 คน โดยการใช้สูตรทาร์ยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ความเชื่อมั่น 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 365 คน จากนั้นทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยมีขั้นตอนการสุ่มดังนี้

2.1) กำหนดกลุ่มประชากร ผู้ต้องขังคดีอาญาเสพติดของเรือนจำกลางเชียงใหม่ จำนวน 4,104 คน แล้วหาขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ได้จำนวน 365 คน

2.2) แบ่งจำนวนประชากร ผู้ต้องขังคดีอาญาเสพติดของเรือนจำกลางเชียงใหม่ โดยการสุ่มดังตารางที่ 3.1

สูตรคำนวณขนาดกลุ่มประชากรตัวอย่างของยามาเน่ (Taro Yamane) ในกรณีนี้ที่ทราบจำนวนประชากร คือ 365 คน

ผู้ต้องขังคดีอาญาเสพติดของเรือนจำกลางเชียงใหม่	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
หญิง	627	56
ชาย	3,477	309
รวม	4,104	365

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3. การนำเสนอและรายงานผลการวิจัย

การนำเสนอและรายงานผลการวิจัย การสัมภาษณ์ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ในงานที่เกี่ยวข้องของเรือนจำ กลางเชียงใหม่ และวิเคราะห์เนื้อหาสาระในประเด็นสำคัญแล้วนำเสนอเป็นการเขียนแบบความเรียงนำเสนอโดยใช้ตารางประกอบด้วย ค่าความถี่ และค่าร้อยละเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ในงานที่เกี่ยวข้องของเรือนจำกลางเชียงใหม่ ซึ่งเป็นข้อมูลมาตราส่วนประเมิณค่า นำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบด้วยค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและนำไปสู่ข้อเสนอแนะจากคำถามปลายเปิดในเรื่องการพัฒนาแบบการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดีอาญาเสพติดของเรือนจำกลางเชียงใหม่ วิเคราะห์เนื้อหาสาระประเด็นสำคัญ และนำเสนอเป็นการเขียนแบบความเรียง

ผลการวิจัย

1. การศึกษาลักษณะของคดีอาญาเสพติด และการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังเรือนจำกลางเชียงใหม่

ผลการวิจัยพบว่า การป้องกันการกระทำผิดซ้ำให้ได้ผลกรมราชทัณฑ์พัฒนาทักษะวิชาชีพของผู้ต้องขัง รวมถึงหาตลาดรองรับฝีมือและเปิดโอกาส และนอกจากนี้ ควรจัดหางานหรืออาชีพและที่

อยู่อาศัยให้ผู้ที่ต้องขังพ้นโทษเพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำ การพัฒนาเศรษฐกิจให้ดีขึ้นจะช่วยให้ผู้ที่ต้องขังพ้นโทษมีแหล่งเงินทุนและงานทำมากขึ้น และการป้องกันการกระทำผิดซ้ำต้องมีครอบครัวเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา โดยการให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ในครอบครัวจะช่วยให้ผู้ที่ต้องขังมีกำลังใจและไม่หันกลับไปกระทำผิดซ้ำ และไม่ให้ผู้ต้องขังรู้สึกโดดเดี่ยวหรือถูกทอดทิ้ง เรือนจำควรเปิดโอกาสให้มีการเยี่ยมญาติมากขึ้น ส่วนที่เสริมเติมคือ ควรมีกิจกรรมที่ทำให้สังคมเข้าใจและยอมรับผู้เคยต้องโทษ เปิดโอกาสให้พวกเขาปรับปรุงตัวและมีส่วนร่วมในสังคม ปัจจัยสำคัญคือแหล่งที่อยู่อาศัย การศึกษา และอาชีพ ซึ่งต้องปรับปรุงเพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำ เมื่อพ้นโทษ ผู้ต้องขังควรได้รับการสนับสนุนจากสังคมในการหางานและปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม

2. การวิเคราะห์ทัศนคติยาเสพติดในการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังเรือนจำกลาง เชียงราย ผลการวิจัย การวิเคราะห์ทัศนคติยาเสพติดในการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังเรือนจำกลางเชียงราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.29$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านแล้วพบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจมีระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 3.42$) และรองลงมา คือ ด้านสังคม ($\bar{x} = 3.41$) และน้อยที่สุด คือ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ($\bar{x} = 3.10$) ตามลำดับ โดยแต่ละด้านมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1) การวิเคราะห์ทัศนคติยาเสพติดในการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังเรือนจำกลาง เชียงราย ด้านเศรษฐกิจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.42$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อแล้วพบว่า การมีประวัติเคยต้องโทษ เป็นอุปสรรคสำคัญในการประกอบสัมมาอาชีพ มีระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 3.58$) และรองลงมา คือ ความยากจน การไม่มีอาชีพ ส่งผลให้ต้องกระทำผิดซ้ำ ($\bar{x} = 3.55$) และน้อยที่สุด คือ รายจ่ายของท่านส่วนใหญ่เกิดจากหรือเกี่ยวเนื่องจากการพนัน/การเที่ยวเตร่/ยาเสพติด ($\bar{x} = 2.93$)

2.2) การวิเคราะห์ทัศนคติยาเสพติดในการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังเรือนจำกลาง เชียงราย ด้านครอบครัว อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.24$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อแล้วพบว่า ท่านมีความรักความผูกพันต่อบุคคลในครอบครัวที่มากที่สุด ($\bar{x} = 3.83$) รองลงมา คือ ครอบครัวท่านมีการพูดคุย และเปลี่ยนความคิดเห็นกันอยู่เสมอ ($\bar{x} = 3.52$) และน้อยที่สุด คือ บุคคลในครอบครัวท่านมักจะกล่าวทำสิ่งต่าง ๆ ที่ไม่เคยทำรวมถึงการกระทำผิดต่อกฎหมายด้วย ($\bar{x} = 2.55$)

2.3) การวิเคราะห์ทัศนคติยาเสพติดในการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังเรือนจำกลาง เชียงราย ด้านสังคม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.41$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อแล้ว พบว่า ข้อที่มากที่สุดคือ เพื่อน ๆ ที่ท่านคบมักไม่มีรายได้ ไม่มีงานทำเป็นหลักแหล่ง ($\bar{x} = 3.52$) รองมา คือ เพื่อน ๆ ที่ท่านคบส่วนใหญ่มีนิสัยชอบเที่ยวกลางคืน สูบบุหรี่ ดื่มสุรา เล่นการพนัน ชอบใช้ความรุนแรง เป็นต้น ($\bar{x} = 3.47$) และน้อยที่สุด คือ บุคคลโดยทั่วไปมักไม่เชื่อว่าท่านเป็นคนดี ($\bar{x} = 3.30$)

2.4) การวิเคราะห์ทัศนคติยาเสพติดในการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังเรือนจำกลาง เชียงราย ด้านสภาพแวดล้อม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.10$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อแล้ว พบว่า ข้อที่มากที่สุด เมื่อท่านเห็นบุคคลในชุมชนกระทำความผิดท่านจะพยายามหลีกเลี่ยงและไม่กระทำตาม ($\bar{x}$

=3.27) รองลงมา คือ บุคคลในชุมชนท่านส่วนใหญ่ติดยาเสพติด หรือติดการพนัน ($\bar{x} = 3.20$) และน้อยที่สุด คือ ในชุมชนมีบุคคลภายนอก ลักษณะแปลก ๆ เข้า-ออก บ่อยครั้งเป็นจำนวนมาก ($\bar{x} = 2.93$)

3. การนำเสนอแนวทางเกี่ยวกับคดียาเสพติดเพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังเรือนจำกลางเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัญหาเกี่ยวกับเกี่ยวกับนำเสนอแนวทางเกี่ยวกับคดียาเสพติดเพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังเรือนจำกลางเชียงราย โดยเรียงลำดับปัญหาจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด พบว่า มากที่สุด แหล่งซื้อขายยาเสพติดในชุมชนทำให้เกิดการชักจูงได้ง่าย รองลงมา คือ ปัญหาส่วนใหญ่ของผู้กระทำผิดมักจะมีมาจากชุมชนแออัดมักเต็มไปด้วยการพนัน ยาเสพติด และน้อยที่สุด คือ สภาพแวดล้อมในชุมชนที่อยู่อาศัยมีผลต่อการกระทำผิดของผู้ต้องขังพ้นโทษ ตามลำดับ 2) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับนำเสนอแนวทางเกี่ยวกับคดียาเสพติดเพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังเรือนจำกลางเชียงราย โดยเรียงลำดับปัญหาจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด พบว่า มากที่สุด คือ ควรมีการตรวจสอบและขจัดแหล่งซื้อขายยาเสพติดให้โทษ รองลงมา ควรมีการให้ความรู้เรื่องยาเสพติดให้โทษกับคนในชุมชน และน้อยที่สุด คือ ควรมีการจัดสภาพแวดล้อมที่ดี และเน้นการให้ความรู้ในเรื่องยาเสพติดให้โทษ

อภิปรายผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์คดียาเสพติดในการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังเรือนจำกลางเชียงราย พบว่า ด้านเศรษฐกิจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.42$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อแล้วพบว่า การมีประวัติเคยต้องโทษ เป็นอุปสรรคสำคัญในการประกอบสัมมาอาชีพ มีระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 3.58$) และรองลงมา คือ ความยากจน การไม่มีอาชีพ ส่งผลให้ต้องกระทำผิดซ้ำ ($\bar{x} = 3.55$) และน้อยที่สุด คือ รายจ่ายของท่านส่วนใหญ่เกิดจากหรือเกี่ยวเนื่องจากการพนัน/การเที่ยวเตร่/ยาเสพติด ($\bar{x} = 2.93$) สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหานันทวิทย์ ธีรภทโท, กมลาศ ภูวนาธิพงษ์ และอัครนันท์ อริยศรีพงษ์ (2561: 1347) ศึกษาเรื่อง การเสริมสร้างจริยธรรมสำหรับผู้ต้องขังในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษารายงานว่า 1) ผู้ต้องขังส่วนใหญ่เป็นผู้ต้องขังคดี ยาเสพติด มีสาเหตุการกระทำผิดมาจากปัญหาเรื่องเศรษฐกิจ มีรายได้ไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงครอบครัว มีค่านิยมการดำเนินชีวิตรักความสบาย อยากรวยเร็ว เมื่อพ้นโทษได้กลับมากระทำผิดซ้ำอีก สาเหตุสำคัญ เกิดจากการไม่ยอมรับของสังคม และไม่มีงานทำ 2) กระบวนการสร้างจริยธรรมเชิงพุทธบูรณาการสำหรับผู้ ต้องขัง มีขั้นตอนคือ การควบคุมและพัฒนาพฤติกรรม และได้นำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้ ได้แก่ หลักศีล 5 มรรคมีองค์ 8 หลักสังคัตถ 4 พรหมวิหาร 4 โยนิโสมนสิการ และหิริ โอตปปะ มีกระบวนการสำคัญ ได้แก่ 1) การฝึกสัมมาทิฐิ 2) ฝึกอบรมศีล สมาธิ และปัญญา 3) การปฏิบัติกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ประจำวันและวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา และ 3) ผู้เข้าร่วมอบรมหลักสูตรศักดิ์คตสมาธิมีจริยธรรมเชิง พุทธบูรณาการสูงกว่าก่อนเข้าอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. การวิเคราะห์คติยาเสพติดในการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังเรือนจำกลาง

เชิงรายน พบว่า ด้านครอบครัว อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.24$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อแล้วพบว่า ท่านมีความรักความผูกพันต่อบุคคลในครอบครัวที่มากที่สุด ($= 3.83$) รองลงมา คือ ครอบครัวท่านมีการพูดคุย และเปลี่ยนความคิดเห็นกันอยู่เสมอ ($\bar{x} = 3.52$) และน้อยที่สุด คือ บุคคลในครอบครัวท่านมักจะกล่าวทำสิ่งต่าง ๆ ที่ไม่เคยทำรวมถึงการกระทำผิดตามกฎหมายด้วย ($\bar{x} = 2.55$) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริวรรณ กมลสุขสถิต (2563: 1) ศึกษาเรื่อง แนวทางในการป้องกันและแก้ไขการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในคดีความผิด เกี่ยวกับยาเสพติดโดยอาศัยปัจจัยที่เป็นตัวทำนายทางด้านอาชีววิทยา ผลการศึกษาหาแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกระทำผิดซ้ำของเด็กและ เยาวชนในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดบนพื้นฐานของอิทธิพลของปัจจัยทางด้านอาชีววิทยา ปรากฏผล ดังนี้ 1) ครอบครัว ควรดูแลเอาใจใส่เด็กและเยาวชนที่กระทำผิด พูดคุย ทำความเข้าใจ ช่วย แก้ปัญหา และลดสิ่งกระตุ้นที่จะทำให้เด็กและเยาวชนกระทำผิด ตลอดจนให้โอกาสเด็กและเยาวชน ในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดประโยชน์ รวมถึงค่านิยมในการดำรงชีวิตในทางที่ดี 2) โรงเรียน/สถานศึกษา/ครู-อาจารย์ ควรให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษของยาเสพติด รวมทั้งการอบรมสั่งสอนในเรื่องของการประพฤติปฏิบัติตัวที่เหมาะสมกับเด็กและเยาวชน 3) ชุมชน/คนในชุมชน/วัด ควรมีส่วนร่วมในการดูแล ติดตาม และ สอดส่องพฤติกรรม แต่ไม่ใช่การจ้องจับผิดในพฤติกรรม ตลอดจนจัดทำโครงการหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วม รวมถึงการให้โอกาสเด็กและเยาวชนสามารถดำรงอยู่กับคนในชุมชน สังคมได้อย่างมีความสุข เช่น การเรียนต่อ การมีงานทำอย่างสุจริต ฝึกอบรมทางด้านคุณธรรมจริยธรรม 4) หน่วยงานองค์กร หรือบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชน มีทักษะการตัดสินใจที่ถูกต้องเหมาะสม ควรจัดให้มีพื้นที่ในการบำบัดฟื้นฟูแก้ไขเฉพาะทาง และคอยกำกับ ติดตาม ในการดูแลส่งเสริมเด็กและเยาวชน รวมถึงครอบครัว โดยเน้นการฝึกอาชีพ นอกจากนี้ควรเพิ่มโทษผู้ต้องหาคติยาเสพติด รวมถึงกลุ่มนายทุนหรือผู้สนับสนุน ตลอดจนมีการป้องกัน ปรามปรามแหล่งมั่วสุม แหล่งอบายมุขต่าง ๆ ที่จะทำให้เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนและอาจนำไปสู่การกระทำผิดซ้ำได้

3. การวิเคราะห์คติยาเสพติดในการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังเรือนจำกลาง

เชิงรายน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ($= 3.41$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อแล้ว พบว่า ข้อที่มากที่สุด คือ เพื่อน ๆ ที่ท่านคบมักไม่มีรายได้ ไม่มีงานทำเป็นหลักแหล่ง ($= 3.52$) รองมา คือ เพื่อน ๆ ที่ท่านคบส่วนใหญ่มีนิสัยชอบเที่ยวกลางคืน สูบบุหรี่ ดื่มสุรา เล่นการพนัน ชอบใช้ความรุนแรง เป็นต้น ($= 3.47$) และน้อยที่สุด คือ บุคคลโดยทั่วไปมักไม่เชื่อว่าท่านเป็นคนดี ($= 3.30$) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉัตรชญา ศรีบุรี (2561) ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการเชิงบูรณาการเพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำ ของผู้ต้องขังคดี ยาเสพติด กรณีศึกษา : เรือนจำจังหวัดลำพูน ผลการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสถานการณ์ ยาเสพติดและการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดพบว่าจังหวัดลำพูนก็เป็นจังหวัดที่มีการ แพร่ระบาดของยาเสพติด ชนิดต่าง ๆ เพิ่มขึ้นอย่างรุนแรง และต่อเนื่องเช่นเดียวกับจังหวัดต่าง ๆ ในประเทศไทย และสภาพการณ์ปัจจุบันเครือข่ายหรือกระบวนการเกี่ยวกับยาเสพติด มีวงจรที่สลับซับซ้อนและแผ่ขยายเข้าสู่กลุ่มคนทุก

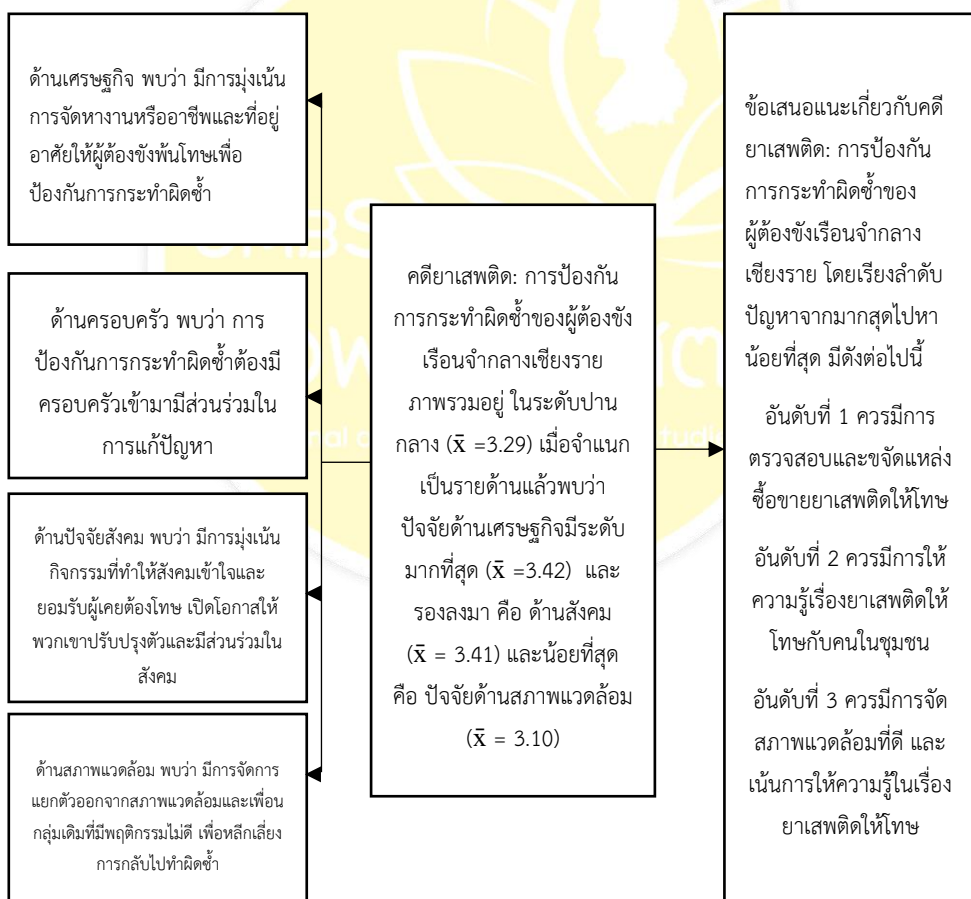
สาขาอาชีพจนกลายเป็นวงจรอุบาทว์ที่หากไม่มีนโยบาย กลยุทธ์ เทคนิควิธีการ กฎหมาย และมาตรการที่เบ็ดเสร็จ เด็ดขาด รวมถึงมีการบูรณาการเพื่อป้องกันปราบปรามและกำจัดแหล่งผลิตยาเสพติดอย่างจริงจังบนพื้นฐานของการมีจิตสำนึกร่วมกันของคนไทย สังคมไทยก็สามารถคาดการณ์ได้ว่าประเทศไทยจะประสบปัญหาในเชิงซ้อนตามมามากมายเพราะปัญหายาเสพติดเป็นตัวตั้งต้นที่จะนำไปสู่ปัญหาด้านเศรษฐกิจ สังคมความมั่นคง และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินรวมถึงปัญหาทางด้านการศึกษา และปัญหาสาธารณสุข จากผลของการแพร่ระบาดของยาเสพติดอย่างรุนแรงโดยการสร้างเครือข่ายที่กว้างขวาง และมีกระบวนการที่เข้มแข็ง จนทำให้วงจรเกี่ยวกับยาเสพติดสามารถแผ่ขยายเข้าสู่กลุ่มคนทุกสาขาอาชีพ ประกอบกับมาตรการกำจัดและการป้องกันปราบปรามของหน่วยงาน องค์การ ของรัฐที่รับผิดชอบยังไม่ได้ผลมากเพียงพอไม่บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย บางหน่วยงานหรือองค์กรของ รัฐขาดประสิทธิภาพประสิทธิผล ในการบริหารจัดการและการปฏิบัติการและการปฏิบัติงานบุคลากรบาง คนของบางหน่วยงาน และบางองค์กรของรัฐอาศัยยาเสพติดอาศัยกระบวนการหรือเครือข่ายของยาเสพติดเข้ามาขยายฐานอำนาจทางการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ ดังที่ปรากฏเป็นข่าวสาร ข้อมูลในสื่อรูปแบบต่าง ๆ ในยุคปัจจุบัน เป็นที่ทราบกันดีว่าประเทศไทยในยุคปัจจุบันปัญหาเกี่ยวกับการแพร่ระบาด ของยาเสพติด มีความรุนแรงมากจนลุกลามก่อให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมา มากมาย โดยเฉพาะปัญหาด้านสังคม เศรษฐกิจ สาธารณสุข และความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ประการสำคัญคือในเมื่อนโยบายยุทธศาสตร์เทคนิควิธีการรวมถึงมาตรการต่าง ๆ ของหน่วยงานหรือ องค์กรรับผิดชอบของรัฐในการกำจัดป้องกันปราบปรามของรัฐไม่ประสบผลสำเร็จ และบรรลุ วัตถุประสงค์และเป้าหมายอย่างแท้จริงจนนำไปสู่ปัญหาด้านการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดเพิ่มมากขึ้นจนทำให้รัฐบาลต้องนำเงินภาษีซึ่งเป็นของประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศมาเป็นค่าใช้จ่าย ในด้านต่าง ๆ เพื่อควบคุมดูแลผู้ต้องขังที่กระทำผิดใหม่ และผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเพราะเกือบทุกเรือนจำในประเทศไทยผู้ต้องขังประมาณ 80 เปอร์เซ็นต์ เป็นผู้ต้องขังเกี่ยวกับยาเสพติดทั้งสิ้น

4. การวิเคราะห์คดียาเสพติดในการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังเรือนจำกลาง เชียงราย พบว่า ด้านสภาพแวดล้อม อยู่ในระดับปานกลาง (=3.10) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อแล้ว พบว่า ข้อที่มากที่สุด เมื่อท่านเห็นบุคคลในชุมชนกระทำความผิดท่านจะพยายามหลีกเลี่ยงและไม่กระทำตาม (=3.27) รองลงมา คือ บุคคลในชุมชนท่านส่วนใหญ่ติดยาเสพติด หรือติดการพนัน (=3.20) และน้อย ที่สุด คือ ในชุมชนมีบุคคลภายนอก ลักษณะแปลก ๆ เข้า-ออก บ่อยครั้งเป็นจำนวนมาก (=2.93) สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรพัฒน์ มั่นยา และ ศุภกร ปุญญฤทธิ์ (2563: 74-83) ศึกษาเรื่อง สาเหตุ และแนวทางการป้องกัน การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในคดีลักทรัพย์: กรณีศึกษาเรือนจำจังหวัด ปทุมธานี พบว่า ปัจจัย สาเหตุและแรงจูงใจในการกระทำความผิดซ้ำของผู้ต้องขังในคดีเกี่ยวกับทรัพย์สิน สามารถแบ่งได้ ออกเป็น 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1) สภาพสภาวะเศรษฐกิจ 2) สภาพแวดล้อมทางสังคม และ 3) เพื่อน ซึ่งสาเหตุเหล่านี้ กลายเป็นแรงจูงใจหลักที่สำคัญในการกระทำความผิดซ้ำในคดีลักทรัพย์

ที่มีความชัดเจนที่สุดในสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน การแก้ไขพฤติกรรมของผู้กระทำความผิดในปัจจุบัน นั้น มีเพียงผู้กระทำความผิดบางกลุ่มที่สามารถ นำเอาความรู้จากการอบรมไปใช้ได้ แต่เป็นปัจจัยที่สำคัญที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินชีวิตหลังพ้นโทษ คือ การถูกตัดโอกาสในการประกอบอาชีพ การไม่ได้การยอมรับจากสังคม การถูกตีตราว่าเป็นคนชั่วๆ ทำให้ผู้กระทำความผิดเหล่านี้ไม่สามารถไปประกอบอาชีพที่เป็นของตนเองได้ เมื่อไม่มีความผูกพันทางสังคมที่จะสามารถยึดเหนี่ยว ผู้กระทำความผิดเหล่านี้ จึงนำไปสู่การกระทำความผิดซ้ำ ส่งผลให้ผู้กระทำความผิดล้นคึกจนกลายเป็นปัญหาใหญ่ที่ส่งผลกระทบต่อระบบกระบวนการยุติธรรมไทย ดังนั้นการทราบถึงสาเหตุที่แท้จริงจะทำให้สามารถพัฒนาแนวทางการป้องกันและตัดวงจรผู้กระทำซ้ำในความผิดคดีสถิตย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพได้มากยิ่งขึ้น

สรุปองค์ความรู้

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย “คดียาเสพติด: การป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังเรือนจำกลางเชียงใหม่” มีรายละเอียดตามแผนภาพดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “คดียาเสพติด: การป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังเรือนจำกลาง เชียงราย” ผู้วิจัยได้กำหนดข้อเสนอแนะไว้เพื่อเป็นประโยชน์ในงานวิจัยซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอเชิงนโยบาย

ควรมีการนำเสนอแนวทางในนำเสนอรูปแบบเกี่ยวกับคดียาเสพติด: การป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังเรือนจำกลางเชียงราย เพื่อให้เป็นประโยชน์ในเชิงปฏิบัติ และสำหรับผู้ที่ทำผิดแล้วเจ้าหน้าที่ควรมีสื่อในการสอดแทรกหลักสูตร เพื่อปลูกฝังให้ผู้ต้องขังในเรือนจำมีความคิดที่ดี เป็นประโยชน์ต่อสังคม อีกทั้งเป็นการปูพื้นฐานในการศึกษาข้อมูลให้เป็นแนวทางในคดียาเสพติด: การป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังเรือนจำกลางเชียงราย เพื่อส่งเสริมให้จิตใจสูงขึ้น พร้อมด้วยการนำเสนอแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับคดียาเสพติด: การป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังเรือนจำกลางเชียงราย ในการปรับปรุงให้ดีขึ้นและมีประสิทธิภาพสูงสุด

2. ข้อเสนอเชิงปฏิบัติ

ควรมีการดำเนินการจัดกิจกรรมสำหรับผู้ต้องขังในรูปแบบต่าง ๆ เช่น กิจกรรมเสริมการสร้างอาชีพ กิจกรรมที่เน้นให้สังคมเข้าใจและยอมรับผู้เคยต้องโทษ เปิดโอกาสให้พวกเขาปรับปรุงตัวและมีส่วนร่วมในสังคม การนำเสนอแนวคิดเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไข และให้ความรู้เกี่ยวกับคดียาเสพติด: การป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังเรือนจำกลางเชียงราย ให้กับประชาชนทั่วไป เด็ก เยาวชน โดยเน้นเป็นแนวทางในการปฏิบัติ โดยการจัดบรรยายภาคในการทำกิจกรรมควรเป็นลักษณะที่ให้ความรู้ไม่อึดอัด และกิจกรรมดำเนินไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพ และแนวทางการประยุกต์ใช้กับประชาชน เด็ก และเยาวชนในภายภาคหน้า รวมไปถึงผู้กระทำผิดไม่ให้กระทำผิดซ้ำอีก

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยในครั้งต่อไป

ควรศึกษาลักษณะกลุ่มตัวแปรตามเดียวกัน เพื่อขยายขอบข่ายในพื้นที่การวิจัยให้กว้างออกไปหลายจังหวัด เพื่อให้ได้หลากหลายมุมมองในคดียาเสพติด: การป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังเรือนจำกลาง พร้อมทั้งการสัมภาษณ์เชิงลึก จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลายๆ ฝ่าย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ลุ่มลึกหลากหลายมุมมอง รวมไปถึงการขยายขอบข่ายกลุ่มตัวแปรที่ศึกษา โดยเพิ่มปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่ส่งผลต่อความสำเร็จต่อการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม (2561). คู่มืองานกิจกรรมชุมชน. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงยุติธรรม.

- ฉัตรชญา ศรีบุรี (2561). “การบริหารจัดการเชิงบูรณาการเพื่อป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ ของผู้ต้องขังคดี ยาเสพติด กรณีศึกษา: เรือนจำจังหวัดลำพูน”. ปรินญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายและการบริหารสาธารณะ. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- นวลจันทร์ ทศนชัยกุล (2549). อาชญากรรม. ม.ป.ท: ม.ป.พ.
- นันทิยา สวัสดิ์วิชัยโสภิต (2563). “การตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมในสถานศึกษา กรณีศึกษา: มหาวิทยาลัยนเรศวร”. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาภูมิศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ปกรณ มณีปกรณ์ (2553). อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: เวสต์เทรค ประเทศไทย.
- ประเทือง ธนิยผล (2556). อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พระมหานันทวิทย์ อธิภทโท, กมลาศ ภูวนาธิพงษ์ และอัคนันท์ อริยศรีพงษ์ (2561). “การเสริมสร้าง จริยธรรมสำหรับผู้ต้องขังในเขตกรุงเทพมหานคร”. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร. 6 (4) (ตุลาคม-ธันวาคม).
- วงศ์พันธ์ อมรินทร์เทวา (2567). พลิกหน้ากฎหมายยาเสพติดใหม่ เปิดมิติใหม่แห่งการแก้ปัญหาเสพติดไทย สืบค้นข้อมูลจาก <https://www.the101.world/new-narcotic-bills/>
- วรพัฒน์ มั่นยาและศุภกร ปุญญฤทธิ์ (2563). “สาเหตุและแนวทางการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำของผู้ต้องขังในคดีลักทรัพย์ : กรณีศึกษาเรือนจำจังหวัดปทุมธานี”. วารสารวิชาการสถาบัน วิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก, 6 (3) (กันยายน-ธันวาคม).
- ศิริวรรณ กมลสุขสถิต (2563). “แนวทางในการป้องกันและแก้ไขการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน ในคดีความผิด เกี่ยวกับยาเสพติดโดยอาศัยปัจจัยที่เป็นตัวทำนายทางด้านอาชญาวิทยา”. วารสารวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. 7 (1) (มกราคม-มิถุนายน).
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2542). แนวทางการดำเนินการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร : อรุณการพิมพ์.
- สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์ และคณะ (2558). “การศึกษาเพื่อพัฒนาแนวทางการลงโทษ หลักการลงโทษที่ได้ สัดส่วนกรณีคดียาเสพติดให้โทษ”. รายงานฉบับสมบูรณ์. ม.ป.ท: ม.ป.พ.

